

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

กรณีผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กีดกันทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรม

ระหว่าง { คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ผู้ร้อง
บริษัท ส. ผู้ถูกร้อง

ข้อร้องเรียน

ด้วยความปรากฏต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า โดยมีผู้ให้ข้อมูลผ่านช่องทางทวิตเตอร์ (Twitter) สรุปความได้ว่า ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรากลั่น ชนิดสุราขาว ที่ผลิตจากข้าวหอมมะลิ หรือที่เรียกว่า “สุราข้าวหอม” รายหนึ่งกำหนดเงื่อนไขห้ามไม่ให้คู่แข่งของตนจำหน่าย สุราข้าวหอมตรา “ต.” หากคู่แข่งของตนรายใดจำหน่ายสุราข้าวหอมตรา “ต.” จะไม่จำหน่ายสินค้าของตน ให้แก่คู่แข่งรายนั้น

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐานปรากฏว่า สุราข้าวหอมตรา “ต.” เป็นของบริษัท ต. ซึ่งประกอบธุรกิจผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ที่มีความบริสุทธิ์ไม่เกินร้อยละ ๙๘ และผลิตสุรากลั่น โดยเป็นกลุ่มธุรกิจ ในเครือบริษัท ค. เมื่อปี ๒๕๖๐ บริษัท ต. ได้เปิดตัวสุราข้าวหอม ๔๐ ดีกรี ภายใต้ชื่อ “ต.” โดยจัดจำหน่าย สองขนาดและเน้นวางจำหน่ายสินค้าผ่านร้านค้าทั่วไปในต่างจังหวัด ส่วนผู้ถูกร้องเป็นกลุ่มธุรกิจสายการผลิตสุรา ภายใต้การบริหารของบริษัท บ. ประกอบกิจการค้า ผลิต จำหน่าย สุรา เบียร์ น้ำดื่ม เครื่องดื่มทุกประเภท เมื่อปี ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องเปิดตัวสุราข้าวหอม ๔๐ ดีกรี ภายใต้ชื่อ “น.” โดยเน้นวางจำหน่ายผ่านร้านค้าส่ง และร้านค้าปลีกทั่วไป (Traditional Trade) รวมถึงร้านขายของชำ ซึ่งรูปแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging) สุราข้าวหอมของผู้ถูกร้องมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับสุราข้าวหอมของบริษัท ต. แต่จำหน่ายในราคาที่ถูกกว่า และจากการรวบรวมข้อเท็จจริงจากร้านค้าปลีกและร้านค้าส่งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๔ ราย พบว่า

๑. ร้านค้าปลีกและร้านค้าส่งที่ ๑ และ ๒ มีการจำหน่ายสุราข้าวหอม “น.” เนื่องจาก สุราข้าวหอมของบริษัท ต. ไม่เป็นที่นิยมของกลุ่มลูกค้าในเขตพื้นที่ดังกล่าว

๒. ร้านค้าปลีกและร้านค้าส่งที่ ๓ มีการจำหน่ายสุราข้าวหอมของบริษัท ต. โดยรับมาจำหน่าย ผ่านตัวแทนของบริษัท ต.

/๓. ร้านค้าปลีก...

๓. ร้านค้าปลีกและร้านค้าส่งที่ ๔ มีการจำหน่ายสุราข้าวหอม “น.” เพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้ให้เหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่วางจำหน่ายสุราข้าวหอมของบริษัท ต.

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ หรือไม่

๒. ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

การพิจารณาว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ หรือไม่ นั้น จำเป็นต้องพิจารณาขอบเขตตลาด (Market Definition) ก่อนเป็นลำดับแรก ดังนี้

๑. ขอบเขตตลาด (Market Definition)

๑.๑ ตลาดด้านสินค้า (Product Dimension)

เมื่อพิจารณาจากสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการร้องเรียนในครั้งนี้ คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรากลั่น ชนิดสุราขาวที่ผลิตจากข้าวหอมมะลิ ดังนั้น ขอบเขตตลาดด้านสินค้าของธุรกิจนี้ คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรากลั่น ชนิดสุราขาวที่ผลิตจากข้าวหอมมะลิ

๑.๒ ตลาดด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Market)

เมื่อพิจารณาการจำหน่ายสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรากลั่น ชนิดสุราขาวที่ผลิตจากข้าวหอมมะลิ พบว่า มีการจำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกและส่งทั่วประเทศไทย ดังนั้น ขอบเขตตลาดด้านภูมิศาสตร์ในกรณีนี้ คือ ประเทศไทย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งหรือหลายรายในตลาดใดตลาดหนึ่งซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายเกินกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยให้นำปัจจัยสภาพการแข่งขันของตลาดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง แล้วแต่กรณี มาประกอบการพิจารณา และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า “ให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายดังต่อไปนี้ เป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด (๑) ผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่ง หรือบริการใดบริการหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป และมียอดขายในปีที่ผ่านมาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป หรือ (๒) ผู้ประกอบธุรกิจสามรายแรก ในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่ง หรือบริการใดบริการหนึ่ง ที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันตั้งแต่ร้อยละเจ็ดสิบห้าขึ้นไป และมียอดขายในปีที่ผ่านมาแต่ละรายตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ความในวรรคหนึ่ง (๒) มิให้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าร้อยละสิบ”

/เมื่อพิจารณา...

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ประเภทสุรากลั่น ชนิดสุราขาวที่ผลิตจากข้าวหอมมะลิของประเทศไทยในปี ๒๕๖๒ จากข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้าพบว่า ผู้ถูกร้องมียอดขายจากการประกอบธุรกิจจำนวน XX,XXX,XXX,XXX บาท มีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ XX.XX และบริษัท ต. มียอดขายจากการประกอบธุรกิจจำนวน X,XXX,XXX,XXX.XX บาท มีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ XX.XX ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงเข้าข่ายเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ (๑) เนื่องจากมียอดขายจากการประกอบธุรกิจเกินหนึ่งพันล้านบาท และมีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ พฤติกรรมการกำหนดเงื่อนไขห้ามไม่ให้คู่ค้าจำหน่ายสุราข้าวหอมตรา “ต.” เป็นการกระทำเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๒) กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น...” และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๖ กำหนดว่า “การกำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อ หรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น มีลักษณะดังต่อไปนี้ (๑) มีการกำหนดเงื่อนไขต่อผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตน เช่น... (๒) การปฏิเสธที่จะจำหน่ายสินค้า หรือบริการให้คู่ค้า (Refusal to Supply) (๒) เงื่อนไขดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ก) ต้องจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้าของคู่ค้า (ข) ต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อ หรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการของคู่ค้า (๓) เงื่อนไขดังกล่าวมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรม”

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ด้วยกรณีไม่ปรากฏรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลแน่ชัดว่า ผู้ประกอบธุรกิจสุราข้าวหอมรายใดที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายลักษณะความผิดตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ และจากการตรวจสอบร้านค้าปลีกและร้านค้าส่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลปรากฏว่า ร้านค้าส่วนใหญ่วางจำหน่ายสุราข้าวหอม “น.” เนื่องจากเป็นที่นิยมของผู้บริโภค กรณีดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมอันเข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่จำกัดโอกาสร้านค้าปลีกหรือร้านค้าส่งในการเลือกซื้อหรือขายสุราข้าวหอมตรา “ต.”

ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ (๑) แต่ไม่มีพฤติกรรมที่เข้าลักษณะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๖

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติเป็นเอกฉันท์ เห็นว่า ผู้ถูกร้องเรียนไม่มีพฤติกรรมเข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขให้คู่ค้าของตนต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงยุติเรื่อง

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า